

مقدمه

با استناد به قانون اهداف، وظائف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب ۱۳۸۳/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی و در راستای حفظ و ارتقاء کیفیت آموزشی در نظام آموزش عالی کشور و تحقق گام دوم انقلاب اسلامی، مرجعیت علمی و مشارکت دانشگاه ها در تمدن سازی با رویکرد حکمت بنیان و دانایی و در اجرای ابلاغیه شماره ۲/۱۵۵۶۵۵ مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۷ معاونت محترم آموزشی وزارت عتف، شیوه نامه اجرایی آیین نامه یکپارچه آموزشی مقطع تحصیلی دکتری تخصصی ویژه دانشگاه صنعتی سهند به شرح زیر تدوین و جهت اجرا ابلاغ می گردد. این شیوه نامه در ۷ فصل همراه با پیوست تعاریف تنظیم شده است.

ماده ۱: هدف

هدف از تدوین این شیوه نامه، انتظام بخشیدن به امور تحصیلی دانشجویان از طریق تعیین چارچوب قانونی برای اجرای هماهنگ، یکپارچه و صحیح برنامه های آموزشی و پژوهشی دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی کشور به منظور تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد، آشنا به علم و آخرین دستاوردهای علمی، و منطبق با نیازهای جامعه، در راستای بهره گیری بهینه از ظرفیت های موجود برای ارتقای سطح کیفی آموزش و پژوهش در مقطع تحصیلی دکتری تخصصی دانشگاه است.

فصل اول: نحوه پذیرش و مقررات عمومی

ماده ۲: شرایط ورود به دوره:

- الف- تایید شایستگی های علمی و عمومی ورود به دوره برابر ضوابط
  - ب- دارا بودن مدرک رسمی پایان دوره کارشناسی ارشد و دکتری حرفه ای اعم از پیوسته و ناپیوسته مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
  - ج- قبولی در آزمون ورودی و یا کسب پذیرش از دانشگاه طبق مقررات مصوب وزارت (از قبیل آیین نامه پذیرش بدون آزمون استعدادهای درخشان، آیین نامه انتقال دانشجویان ایرانی از خارج به داخل و ...)
- ماده ۳: آموزش در دانشگاه مبتنی بر نظام ترمی - واحدی است.

ماده ۴: دانشگاه موظف است در رشته های مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی و دوره ای که مجوز آن را از شورای گسترش آموزش عالی وزارت دریافت نموده است، دانشجو بپذیرد و فقط برنامه های آموزشی و درسی را که بر اساس ضوابط ابلاغی وزارت و مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی تدوین گردیده است، اجرا نماید.

ماده ۵: آموزش رایگان برای هر دانشجو، در هر مقطع تحصیلی صرفاً یکبار امکان پذیر است.

ماده ۶: تحصیل همزمان دانشجوی مقطع دکتری تخصصی در همان مقطع یا سایر مقاطع در کلیه شیوه های آموزشی و در کلیه دانشگاه ها (اعم از دولتی و غیردولتی) ممنوع است.

ماده ۷: «تغییر رشته»، «انتقال» و «مهمان نیمسال» دانشجو در مقطع تحصیلی دکتری تخصصی ممنوع است.

فصل دوم: مقررات دوره آموزشی

ماده ۸: مجموع واحدهای مقطع دکترا ۳۶ واحد است که در شیوه آموزشی- پژوهشی، حداقل ۱۲ (بدون احتساب واحد سمینار) و حداکثر ۱۸ (شامل واحد سمینار) واحد آن، واحدهای آموزشی از بین واحدهای اصلی و تخصصی دوره مربوطه (مطابق سرفصل مصوب هر رشته) می‌باشد و ۱۸ تا ۲۴ واحد آن مربوط به رساله است. تعیین دقیق تعداد واحدهای آموزشی (در فاصله ۱۲ تا ۱۸) بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مجری دوره می‌باشد.

تبصره ۱: در شیوه پژوهشی، ۶ واحد از واحدهای درسی مرتبط با موضوع رساله دانشجوی و ۳۰ واحد آن مربوط به رساله است.

تبصره ۲: کلیه واحدهای موظفی دوره، باید از دروس مصوب شورای عالی برنامه ریزی وزارت عتف یا دروس بازنگاری شده مصوب در دانشگاه باشد.

تبصره ۳: حداکثر ۶ واحد از واحدهای آموزشی در شیوه آموزشی- پژوهشی می‌تواند در قالب مباحث ویژه و سمینار دکتری ارائه شوند. در شیوه پژوهشی، حداکثر یک درس سمینار ۳ واحدی مازاد بر ۳ واحد درسی قابل ارائه خواهد بود. عنوان تخصصی، اهداف، سرفصل‌ها و جدول زمان‌بندی دروس مباحث ویژه می‌بایست قبلاً به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مجری دوره و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه برسد.

ماده ۹: در شیوه آموزشی- پژوهشی، دانشجوی می‌تواند در هر نیمسال تحصیلی حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ واحد درسی انتخاب کند. در هر دو شیوه آموزشی-پژوهشی و پژوهشی دانشجوی موظف است تا زمان دانش آموختگی، در هر نیمسال تحصیلی طبق تقویم مصوب آموزشی دانشگاه، در موعد مقرر نسبت به «انتخاب واحد یا اخذ رساله دکتری/ تمدید رساله دکتری» اقدام نماید. در صورت «عدم انتخاب واحد/ اخذ رساله دکتری/ تمدید رساله دکتری» در هر نیمسال توسط دانشجوی، اخطار اولیه از طرف دانشکده مربوطه خطاب به دانشجوی صادر می‌شود (رونوشت این اخطار به اداره تحصیلات تکمیلی ارسال می‌شود). بعد از گذشت ۴۵ روز از اخطار اولیه، در صورت عدم مراجعه دانشجوی و تعیین تکلیف، اخطار دوم از طرف اداره تحصیلات تکمیلی خطاب به دانشجوی ارسال می‌شود. بعد از گذشت ۱۵ روز از اخطار دوم و در صورت عدم مراجعه دانشجوی و تعیین تکلیف، حکم انصراف از تحصیل برای دانشجوی به تاریخ پایان آخرین نیمسال فعال دانشجوی صادر می‌شود. لازم به ذکر است تمامی اخطارهای صادر شده از طریق پیام‌های سامانه آموزشی (سس) به دانشجوی ارسال خواهد شد.

ماده ۱۰: حذف و اضافه، حذف تدریس و حذف دروس نیمسال در مقطع تحصیلی دکتری ممنوع است.

ماده ۱۱: دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل باید درخواست انصراف خود را شخصاً و یا از طریق وکیل قانونی خود و به صورت رسمی به اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه تسلیم نماید. دانشجوی مجاز است فقط برای یک بار و صرفاً تا دو ماه از تاریخ ارائه درخواست تقاضای انصراف خود را پس بگیرد، در غیر این صورت پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل قطعی دانشجوی صادر خواهد شد.

تبصره: تصمیم‌گیری برای بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل در محدوده سنوات مجاز تحصیلی و به شرط امکان اتمام واحدهای باقیمانده در سنوات مجاز تحصیلی باقیمانده صرفاً بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌باشد.

ماده ۱۲: معادل سازی و پذیرش واحدهای درسی گذرانده شده برای دانشجویان در مقطع دکتری قبلی (به غیر از سمینار) در دانشگاه قبلی به شرط موافقت دانشکده مربوطه تحت شرایط زیر امکان‌پذیر خواهد بود:

الف- دانشگاه قبلی از دانشگاه‌های دولتی مورد تأیید وزارت عتف باشد.

ب- نحوه ورود دانشجوی به دانشگاه قبلی از طریق قبولی در آزمون سراسری دکتری یا آیین‌نامه پذیرش بدون آزمون استعدادهای درخشان باشد.

ج- نمره درس گذرانده شده در دانشگاه قبلی حداقل ۱۶ باشد و از زمان گذراندن آن درس بیش از ۵ سال نگذشته باشد.

د- سرفصل درس گذرانده شده در دانشگاه قبلی، منطبق بر سرفصل جاری یکی از دروس مصوب وزارت عتف باشد.

تبصره ۱: معادل سازی واحدهای درسی گذرانده شده در پردیس‌های خودگردان دانشگاه‌های دولتی برای دوره‌های روزانه و نوبت دوم امکان‌پذیر نمی‌باشد.

تبصره ۲: به ازای هر ۹ واحد از دروس معادل سازی شده، یک نیمسال از سنوات مجاز تحصیلی دانشجوی کاسته می‌شود.

تبصره ۳: دروس از دوره یا دوره‌هایی که منتج به اخذ یک مدرک رسمی شده باشد، نمی‌تواند معادل سازی شود.

تبصره ۴: حداکثر ۵۰ درصد از دروس قابل معادل سازی است.

ماده ۱۳: تحصیل در مقطع دکتری در دانشگاه صنعتی سهند تمام وقت بوده و حضور دانشجو در تمام جلسات کلاس درس طبق تقویم آموزشی مصوب دانشگاه الزامی می‌باشد. استاد هر درس موظف به کنترل حضور و غیاب دانشجویان در کلاس خود می‌باشد. غیبت در هر کلاس درس به تعداد بیش از سه شانزدهم جلسات تشکیل شده کلاس در کلیه دوره‌ها به منزله صفر در درس مذکور بوده و به دانشجو اجازه شرکت در آزمون پایانی درس مربوطه داده نخواهد شد. اسامی غایبین مشمول موضوع این ماده به صورت کتبی توسط استاد درس به دانشکده ذیربط ارسال شده و دانشکده پس از تأیید، جهت اقدامات بعدی به اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال می‌نماید.

تبصره: در صورت تشخیص موجه بودن غیبت‌های دانشجو از سوی شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، آن درس از لیست دروس نیمسال دانشجو حذف خواهد شد.

ماده ۱۴: ارزیابی تحصیلی دانشجو در هر درس، به تشخیص مدرس همان درس و بر اساس میزان حضور، میزان فعالیت‌های کلاسی دانشجو، انجام تکالیف و نتایج آزمون‌های به عمل آمده در طول نیمسال و آزمون پایانی هر نیمسال تحصیلی انجام می‌پذیرد.

تبصره: برگزاری آزمون کتبی در پایان نیمسال برای تمامی دروس نظری الزامی است.

ماده ۱۵: نمره ارزشیابی هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می‌شود و حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ و میانگین کل قابل قبول پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی ۱۶ است.

تبصره ۱: دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال‌های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره قبولی بگذراند، نمره یا نمره‌های مردودی قبلی در ریزنمرات تحصیلی دانشجو ثبت شده و این نمره‌ها در میانگین نیمسال و کل دوره محاسبه می‌شود.

تبصره ۲: دانشگاه موظف است با درخواست کتبی دانشجو مبنی بر بلااثر نمودن حداکثر یک درس مردودی از میانگین کل دوره موافقت نماید. نمره مردودی درس مذکور در ریز نمرات ثبت و در میانگین نیمسال تحصیلی محاسبه می‌شود. درخواست کتبی دانشجو و حذف درس مردودی صرفاً پس از قبولی در آن درس در زمان اتمام دوره قابل انجام است. گذراندن دروس با استفاده از ماده مذکور، مشروطی دانشجو در نیمسال‌های قبل را خنثی نمی‌کند و اداره استعداد درخشان مجاز است دانشجویی را که از این تبصره استفاده می‌نماید و به واسطه آن حائز شرایط استعداد درخشان می‌شود را از شمول تسهیلات خود خارج نماید.

تبصره ۳: تسهیلات تبصره ۲ این ماده شامل دانشجویانی که بدلیل تقلب و یا حکم انضباطی، نمره مردودی دریافت می‌کنند، نمی‌شود.

تبصره ۴: در صورتی که دانشجو به هر دلیل نتواند درسی را بگذراند، و درس مذکور مجدداً در دانشگاه ارائه نشود، می‌تواند با نظر گروه آموزشی، درس دیگری را جایگزین نماید. نمره مردودی در ریز نمرات ثبت می‌شود و در میانگین نیمسال و کل محاسبه می‌شود.

تبصره ۵: دانشجوی مشمول آموزش رایگان، در صورت به دست نیاوردن نمره قبولی در هر درس، برای انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین آن موظف به پرداخت شهریه متغیر درس مطابق تعرفه مصوب هیات امنای دانشگاه است.

تبصره ۶: چنانچه میانگین کل نمرات دانشجوی دکتری تخصصی پس از گذراندن تمام واحدهای درسی دوره کمتر از ۱۶ باشد اجازه ورود به مرحله ارزیابی جامع را ندارد و تنها یک نیمسال با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی به وی فرصت داده می شود تا مجدداً با انتخاب حداکثر ۶ واحد از درس‌هایی که در آن نمره بین ۱۴ تا ۱۶ را کسب کرده است با پرداخت شهریه متغیر میانگین کل دوره را به حداقل ۱۶ برساند؛ تا به وی اجازه ورود به مرحله ارزیابی جامع داده شود. در غیر اینصورت، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود. گذراندن دروس برای ترمیم میانگین کل سنوات مجاز تحصیلی دانشجو را افزایش نمی‌دهد.

ماده ۱۶: آزمون پایان نیمسال برای دروس نظری مقطع دکتری با حضور ناظر امتحان و ممتحن درس و فقط در زمان مقرر طبق برنامه امتحانی اعلام شده از سوی دانشکده ذریبط برگزار می‌گردد و برگزاری آزمون خارج از آن، مورد تأیید اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه نخواهد بود.

تبصره ۱: آزمون پایانی هر درس بر اساس لیست اسامی دانشجویان مندرج در سامانه آموزشی آن درس برگزار می‌شود و حضور دانشجویان خارج از لیست سامانه آموزشی در جلسه آزمون پایانی نیمسال تحصیلی مجاز نمی‌باشد.

تبصره ۲: نمرات هر درس بایستی توسط مدرس همان درس (اعم از مدرسین داخل دانشگاه یا مدعوین) طبق تقویم آموزشی در سامانه آموزشی دانشگاه ثبت شود و به هیچ وجه نباید وضعیت درس در آن نیمسال ناتمام باقی بماند. دانشجو می‌تواند تا حداکثر ۴۸ ساعت پس از ثبت موقت نمره توسط استاد درس در سامانه آموزشی دانشگاه، درخواست بازنگری در نمره مأخوذه خود را در سامانه آموزشی مزبور ثبت نماید و استاد درس مربوطه موظف است قبل از ثبت نهایی نمرات به درخواستهای تجدید نظر رسیدگی نماید. بدیهی است که پس از ثبت نهایی نمرات توسط استاد درس، به هیچ وجه امکان تغییر نمره وجود ندارد.

ماده ۱۷: اگر دانشجو در جلسه امتحان پایانی نیمسال هر درس غیبت کند، نمره آن درس صفر خواهد شد. در صورتیکه به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، غیبت دانشجو موجه تشخیص داده شود، آن درس از مجموع دروس نیمسال دانشجو حذف خواهد شد.

تبصره: دلایل و مستندات غیبت در جلسه امتحان پایانی نیمسال بایستی حداکثر تا سه روز پس از تاریخ برگزاری امتحان مربوطه تسلیم اداره تحصیلات تکمیلی گردد. دلایل غیبت که بعد از موعد مقرر تسلیم گردد، قابل بررسی نخواهد بود.

ماده ۱۸: در صورت اخذ درس سمینار مطابق سرفصل مصوب رشته، دانشجو باید فرم موضوع سمینار را با نظر استاد راهنما تکمیل کرده و پس از امضای استاد راهنمای سمینار به دفتر دانشکده تحویل دهد. دانشکده نیز موظف است پس از طرح و تصویب موضوع سمینار دانشجو در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و ثبت آن در سامانه آموزشی، فرم مربوطه را بایگانی نماید.

تبصره ۱: حداکثر مهلت ارایه سمینار و ثبت نمره آن در سامانه آموزشی دانشگاه یک سال از زمان اخذ واحد سمینار می‌باشد. در صورت عدم ارائه سمینار توسط دانشجو و یا عدم ثبت نمره در مهلت مقرر توسط استاد، نمره صفر توسط استاد در سامانه درج خواهد شد و دانشجو موظف به انتخاب مجدد واحد سمینار می‌باشد.

تبصره ۲: ارائه سمینار بایستی دارای یک برنامه منظم و عمومی اعلام شده از طرف دانشکده بوده و بسته به نظر دانشکده مجری می‌تواند دارای داوری غیر از استاد راهنمای سمینار هم باشد.

ماده ۱۹: در طول دوره تحصیلی، حضور تمام وقت (حداقل ۴۰ ساعت در هفته) دانشجوی دکتری در دانشگاه و یا محل انجام بخشهائی از رساله که قبلاً مراتب آن به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسیده باشد، الزامی است. نظارت بر حضور و عملکرد دانشجو بر عهده استاد راهنما و دانشکده مجری است.

ماده ۲۰: دانشجویان بایستی به صورت فعال در برنامه های علمی دانشکده خود شرکت نمایند. در این راستا لازم است دانشجویان در طول دوران تحصیل در جلسات رسمی سمینار کارشناسی ارشد و دکتری و جلسات دفاع از پایان نامه های کارشناسی ارشد و رساله های دکتری و همچنین سمینارهای علمی مورد نظر دانشکده شرکت نمایند.

ماده ۲۱: دانشجویان مقطع دکتری باید در سال اول قبولی در دانشگاه، یکی از مدارک زیر را به عنوان بسندگی نمره زبان ارائه نمایند. در غیر این صورت مجاز به شرکت در آزمون جامع دکتری نمی باشند:

۱- ارائه گواهی نمره زبان انگلیسی با حداقل نمره ۵۰ از آزمونهای MSRT و MCHE یا معادل آن، ۴۶۰ از تافل (TOEFL)، ۶۰ از تافل اینترنتی (Internet Based)، ۵/۵ از IELTS، ۴۶۰ از تولیمو (TOLIMO)، ۹۰ از دولینگو (Duolingo) و ۵۰ از آزمون معتبر زبان دانشگاههای مراکز استانها دارای تاییدیه وزارت عتف می باشند.

۲- کسب نمره ملاک دانشگاه (۵۰٪ زبان خارجه) از درس زبان آزمون ورودی دکتری نیمه متمرکز سازمان سنجش آموزش کشور در کنکور سال پذیرش

۳- اعلام رسمی توسط استاد راهنما مبنی بر بسنده بودن مهارت زبان خارجی دانشجو به معاونت آموزشی از طریق دانشکده مربوطه به شرط کسب ۹۰٪ نمره بند ۱ یا ۲.

۴- شرکت و قبولی در دوره های توانمندسازی زبان خارجی دانشگاه مطابق شیوه نامه داخلی برگزاری دوره های توانمندسازی زبان خارجی ویژه دانشجویان دکتری در دانشگاه صنعتی سهند.

فصل سوم: آزمون جامع

ماده ۲۲: در شیوه آموزشی- پژوهشی، برای ورود به مرحله ارزیابی جامع، کسب میانگین کل حداقل ۱۶ و احراز بسندگی زبان خارجی مطابق ماده ۲۱ این شیوه نامه را کسب کند.

تبصره ۱: دانشجو می تواند پس از موافقت استاد راهنما و تایید شوراها دانشکده و تحصیلات تکمیلی دانشگاه یکی از موارد زیر را به عنوان جانشین آزمون جامع نماید:

- کسب میانگین کل ۱۸ و بالاتر پس از گذراندن تمامی دروس توسط دانشجو بدون احتساب نمره سمینار به شرط عدم مردودی در دروس گذرانده شده

- کسب میانگین کل ۱۷ و بالاتر پس از گذراندن تمامی دروس بدون احتساب نمره سمینار و انتشار یک مقاله علمی-پژوهشی یا علمی-مروری در پایگاه های معتبر بین المللی و داخلی.

- مقاله باید در مجلات علمی-پژوهشی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا نشریات دارای نمایه ISC یا نشریات نمایه شده در لیست نمایه های مورد تایید وزارت و دارای ناشر معتبر مورد تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه چاپ یا پذیرش شده باشد.

- مقاله باید در دوران تحصیل دکتری تخصصی با وابستگی دانشگاه محل تحصیل دوره دکتری و در راستای زمینه پژوهشی مصوب ارسال و چاپ شده باشد.

- مقاله نباید مستخرج از پایان نامه کارشناسی ارشد باشد.

- کسب میانگین کل ۱۷ و بالاتر پس از گذراندن تمامی دروس بدون احتساب نمره سمینار و ثبت یک اختراع داخلی یا بین المللی در مراجع ثبت اختراع با تاییدیه علمی در دوران تحصیل دکتری تخصصی و در راستای زمینه پژوهشی مصوب.

تبصره ۲: گذراندن واحد سمینار قبل از آزمون جامع الزامی نیست.

تبصره ۳: ارائه گواهی شرکت در کارگاه ایمنی مربوطه به تشخیص استاد راهنما برای دانشجویانی که رساله آنها عملی خواهد بود، الزامی است.

تبصره ۴: گذراندن دوره آشنایی با پایگاه‌های اطلاعاتی، قبل از برگزاری آزمون جامع برای کلیه دانشجویان الزامی است.

تبصره ۵: در صورت عدم موفقیت دانشجو در گذراندن آزمون جامع یا جایگزینی آن با یکی از موارد مطروحه در تبصره ۱ همین ماده حداکثر تا پایان نیمسال ششم، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۶: دستاوردهای پژوهشی مورد استفاده در بندهای ۲ و ۳ تبصره ۱ همین ماده، قابل استفاده در شرط کفایت دستاوردهای علمی رساله نمی‌باشند.

ماده ۲۳: آزمون جامع دانشجویان دوره دکترا در شیوه آموزشی - پژوهشی، از ۲ تا ۴ درس اصلی یا تخصصی به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مجری دوره به عمل خواهد آمد. این آزمون توسط استادان راهنما و مشاور و ۳ نفر از اعضای هیات علمی با حضور نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه به صورت امتحان حضوری انجام می‌پذیرد.

تبصره ۱: در صورتیکه اساتید راهنما و مشاور جزو ممتحنین آزمون جامع دانشجو نباشند، باید حداقل تعداد ممتحنین چهار نفر باشد.

تبصره ۲: شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مجری می‌تواند آزمون جامع را به صورت شفاهی، کتبی و یا ترکیبی از آزمون کتبی و شفاهی برگزار نماید. تعداد دروس و شیوه آزمون برای دانشجویان هر ورودی در هر دانشکده باید یکسان باشد.

تبصره ۳: در شیوه پژوهشی، احراز قابلیت‌های پژوهشی دانشجو، بر اساس روند پیشرفت فعالیت‌های پژوهشی دانشجو است که در پایان هر دو نیمسال تحصیلی از سوی کمیته راهبری سنجیده می‌شود. کمیته راهبری، کمیته‌ای متشکل از استادان راهنما/مشاور، رئیس دانشکده، معاون پژوهشی دانشگاه و نماینده کارفرما است که هدایت رساله دانشجو را بر عهده دارد.

ماده ۲۴: در شیوه آموزشی - پژوهشی، حداقل نمره قبولی هر درس آزمون جامع ۱۴ از ۲۰ و حداقل میانگین دروس ۱۶ از ۲۰ می‌باشد.

تبصره ۱: در صورت عدم احراز حداقل میانگین دانشجو تنها یک بار دیگر (به عنوان بار دوم)، به فاصله حداکثر ۶ ماه از آزمون جامع اول فرصت خواهد داشت تا مجدداً در آزمون جامع دوم شرکت نماید. در صورت عدم کسب نمره، امکان ادامه تحصیل از دانشجو سلب می‌شود. همچنین اگر چنانچه دانشجو دارای حداقل میانگین (۱۶) بوده ولی در یک درس نمره کمتر از ۱۴ کسب کرده باشد، آزمون جامع مجدد فقط از همان درس به عمل خواهد آمد.

تبصره ۲: در شیوه پژوهشی، میزان پیشرفت فعالیت‌های پژوهشی دانشجو به صورت قابل قبول و غیر قابل قبول سنجیده می‌شود. چنانچه میزان پیشرفت فعالیت‌های پژوهشی دانشجو از سوی کمیته راهبری، غیر قابل قبول سنجیده شود، تنها یک نیمسال به وی فرصت داده خواهد شد تا روند فعالیت‌های پژوهشی خود را به سطح قابل قبول ارتقا دهد. در غیر این صورت، از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

فصل چهارم: رساله دکتری

۱-۴: تعیین استاد راهنما و پروژه

ماده ۲۵: استاد راهنمای اول دانشجوی دکتری به درخواست دانشجو و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده از بین اعضای هیات علمی شاغل تمام وقت در دانشکده مجری که در مرتبه حداقل استادیاری حائز یکی از شرایط ذیل باشد انتخاب می‌شود:

- حداقل دو سال سابقه تدریس در دوره‌های تحصیلات تکمیلی (تدریس حداقل یک درس در هر سال تحصیلی) و راهنمایی دو پایان‌نامه کارشناسی ارشد

- چاپ حداقل دو مقاله علمی-پژوهشی به عنوان نویسنده مسئول با درج وابستگی دانشگاه صنعتی سهند
- داشتن حداقل یک طرح پژوهشی خاتمه یافته

تبصره ۱: در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما و تایید دانشکده، مسئولیت رساله دانشجوی را دو استاد راهنما به طور مشترک عهده‌دار می‌شوند. استاد راهنمای دوم بایستی دارای مدرک دکتری بوده ولی می‌تواند در صورت تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده از دیگر شرایط لازم برای استاد راهنمای اول مستثنی گردد.

تبصره ۲: در مواردی که برای انجام رساله دکتری نیاز به استفاده از تجارب، داده‌ها، خدمات آزمایشگاهی یا کارگاهی سایر موسسات پژوهشی، صنعتی یا علمی باشد، استاد راهنمای دوم می‌تواند با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و با رعایت مقررات مربوطه از موسسه مزبور انتخاب شود. برای بررسی و تأیید انتخاب استاد راهنمای دوم خارج از دانشگاه، بایستی سوابق استاد مذکور، اعلام موافقت کتبی ایشان و نامه استاد راهنمای اول مبنی بر ضرورت بهره‌گیری از خدمات استاد راهنمای خارج دانشگاه و یا غیر قابل انجام بودن این خدمات در داخل دانشگاه ضمیمه فرم طرح پیشنهادی رساله باشد.

تبصره ۳: انتخاب یک یا دو استاد مشاور با مدرک دکتری یا کارشناسی ارشد دارای تخصص و تجربه در زمینه موضوع رساله، از داخل یا خارج دانشگاه با نظر استاد/استادان راهنمای رساله از شرایط مندرج در صدر این ماده مستثنی است.

ماده ۲۶: استاد راهنمای اول و زمینه پژوهشی دانشجوی دکتری، بایستی حداکثر تا قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی بر اساس پیشنهاد خود دانشجوی به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده برسد. زمینه پژوهشی دانشجوی از بین زمینه‌های اعلام شده دانشکده و متناسب با گرایش آزمون ورودی و گرایش تحصیلی دانشجوی انتخاب می‌شود.

تبصره ۱: در شیوه پژوهشی، دانشجوی موظف است همزمان با پذیرش، موضوع رساله خود را از طرح‌های پژوهشی تقاضا محور با هماهنگی استاد راهنما تعیین کند.

تبصره ۲: تا قبل از تعیین استاد راهنمای اول مسئولیت انتخاب واحد، هدایت دانشجوی و نظارت بر پیشرفت کار وی در کلیه زمینه‌ها مستقیماً بر عهده مسئول تحصیلات تکمیلی دانشکده مجری می‌باشد که پس از انتخاب استاد راهنما موارد مصرح در شیوه‌نامه به ایشان محول خواهد شد.

۲-۴: طرح پیشنهادی رساله دکتری

ماده ۲۷: تدوین و تصویب طرح پیشنهادی رساله در دانشکده مجری پس از گذراندن موفقیت‌آمیز آزمون جامع، شرط لازم برای اجرای رساله در مقطع دکتری تخصصی است.

تبصره: طرح پیشنهادی رساله دانشجوی دوره دکتری بایستی از بین موضوعات مهم علمی در مرزهای دانش و ترجیحاً در جهت حل مشکلات علمی و فنی کشور و بر اساس آخرین تحقیقات صورت گرفته (از بین پروژه‌های پیشنهادی اعضای هیات علمی در گرایش مربوطه) تدوین و پس از تأیید استاد راهنما به همراه تقاضای برگزاری جلسه دفاعیه به دانشکده مجری تسلیم شود. علاوه بر این، تأکید بر کارهای بین رشته‌ای، پژوهش‌های مشترک و جدید از ویژگی‌های مطلوب یک طرح پیشنهادی رساله محسوب می‌شود.

ماده ۲۸: در صورت عدم موفقیت دانشجوی در تصویب طرح پیشنهادی از رساله دکتری حداکثر تا پایان نیمسال هشتم، دانشجوی از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

ماده ۲۹: دانشجوی ملزم است از طرح پیشنهادی رساله خویش، پس از تأیید استاد/استادان راهنما و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده دانشگاه در حضور هیات داوران دفاع نموده و آن را به تصویب برساند.

تبصره: تقاضای برگزاری جلسه دفاع از طرح پیشنهادی رساله بایستی در فرم‌های مخصوص تکمیل و حداقل یک هفته قبل از موعد مقرر پس از تأیید دانشکده مجری به همراه کارنامه تطبیق واحد شده توسط دانشکده به اداره تحصیلات تکمیلی تسلیم شود.

ماده ۳۰: ترکیب هیات داوران دفاع از طرح پیشنهادی رساله دانشجوی دکتری به شرح زیر است:

الف) استاد یا استادان راهنما، ب) استاد یا استادان مشاور در صورت وجود، ج) حداقل یک نفر ممتحن داخل دانشگاه با مرتبه حداقل استادیاری، د) حداقل یک نفر ممتحن خارج از دانشگاه با مرتبه استادیاری و بالاتر که حداقل یکی از آنها دانشیار یا استاد باشد.

تبصره ۱: حضور حداقل ۳ نفر داوران بند ج و د برای برگزاری جلسه دفاع از پیشنهاد رساله دکتری الزامی می‌باشد. حضور داوران خارج از استان می‌تواند به صورت مجازی می‌باشد.

تبصره ۲: حضور استاد یا استادان مشاور در جلسه دفاع از طرح پیشنهادی رساله الزامی نیست.

تبصره ۳: ممتحنین داخلی و خارجی با پیشنهاد استاد یا استادان راهنما و تصویب دانشکده مجری و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه انتخاب می‌گردند.

تبصره ۴: حضور نماینده تحصیلات تکمیلی در برگزاری جلسه دفاعیه مذکور به عنوان ناظر الزامی است و مسئولیت اداره جلسات دفاعیه به عهده رئیس دانشکده یا نماینده تحصیلات تکمیلی می‌باشد.

تبصره ۵: گزارش و صورت جلسه تصمیمات جلسه دفاع از طرح پیشنهادی رساله پس از برگزاری، جهت تأیید نهائی به اداره تحصیلات تکمیلی ایفاد می‌گردد. دانشجو بایستی عنوان و مشخصات آن را در سایت ایرانداک ثبت و کد رهگیری دریافت و به تأیید کتابخانه مرکزی دانشگاه برساند. پس از تأیید معاون آموزشی دانشگاه، اداره تحصیلات تکمیلی نسبت به ثبت و ارسال آن به معاونت پژوهشی اقدام می‌نماید.

ماده ۳۱: دانشجویان دکتری پس از تصویب طرح پیشنهادی رساله، موظف به ارائه گزارش پیشرفت تحصیلی در هر شش ماه می‌باشند. مسئولیت برنامه‌ریزی ارائه گزارش بر عهده مسئول تحصیلات تکمیلی دانشکده مجری است.

ماده ۳۲: دانشجو مجاز است پس از تصویب طرح پیشنهادی رساله، برای ادامه فعالیت‌های پژوهشی خود طبق آیین-نامه مصوب وزارت و دستورالعمل اجرایی مصوب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه در مدت مجاز تحصیل با عنوان فرصت تحقیقاتی به یکی از موسسه‌های آموزش عالی داخلی یا خارجی سفر کند.

۳-۴: دفاع از رساله دکتری

ماده ۳۳: دانشجوی شیوه آموزشی-پژوهشی و نیز شیوه پژوهشی می‌بایست یک جلد رساله علمی اصیل به زبان فارسی مشتمل بر یافته‌های ناب و نتایج پژوهش‌های انجام یافته در خصوص رساله دکتری در قالب دستورالعمل نحوه آماده‌سازی و نگارش پایان‌نامه‌های دکتری دانشگاه (قابل دسترس در سایت اداره تحصیلات تکمیلی) تدوین نماید.

ماده ۳۴: برای تقاضای دفاع از رساله دکتری، به شرط کفایت دستاوردهای علمی رساله به تایید استاد/استادان راهنما، چاپ حداقل دو مقاله علمی-پژوهشی با شرایط زیر الزامی است:

۱- حداقل یک مقاله در مجلات دارای نمایه بین المللی JCR و ضریب تاثیر چاپ یا پذیرش شده باشد.

۲- یکی از مقالات می‌تواند در مجلات علمی-پژوهشی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا نشریات دارای نمایه ISC یا نشریات نمایه شده در لیست نمایه‌های مورد تایید وزارت و دارای ناشر معتبر مورد تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه چاپ یا پذیرش شده باشد.

تبصره ۱: ثبت اختراع خارجی در دفاتر بین المللی ثبت اختراع بین المللی US، EU و Japan می‌تواند جایگزین بندهای ۱ و ۲ این ماده باشد.

تبصره ۲: در شرایط خاص و با تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مواردی همچون نظریه پردازی، چاپ کتاب، ثبت اختراع داخلی دارای تاییدیه علمی از سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران یا سایر مراکز مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با ارزیابی حداقل ۵ از ۱۰ می‌تواند جایگزین مقاله علمی پژوهشی مطرح شده در بند ۲ این ماده باشد. همچنین طرح پژوهشی اتمام یافته در راستای رساله دکتری که شرایط لازم معاونت پژوهشی را داشته باشد، می‌تواند جایگزین یک مقاله علمی-پژوهشی باشد.

تبصره ۳: اخذ کد DOI یا DOR (ویژه مقالات علمی-پژوهشی مجلات علمی داخل کشور) معادل چاپ مقاله محسوب می‌شود.

تبصره ۴: در مقالات موضوع این ماده و تبصره ۱ آن، نویسنده مسئول باید استاد راهنمای دانشجو باشد و اخذ نامه پذیرش قطعی مقالات کافی است. مقالاتی که نویسنده مسئول در آنها به غیر از استاد راهنما باشند، نمی‌توانند برای احراز شرایط دفاع مورد استفاده قرار گیرند.

تبصره ۵: مجلات مندرج در لیست سیاه اعلامی وزارت عتف یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و نیز مجلات خارجی دارای دسترسی آزاد که برای فرایند ارسال و داوری هزینه دریافت می‌کنند، برای احراز شرایط دفاع قابل قبول نمی‌باشند.

تبصره ۶: دانشجو در صورت چاپ یک مقاله Q1 مطابق رتبه بندی JCR در زمینه مرتبط به تشخیص دانشکده می‌تواند از رساله خود دفاع کند.

ماده ۳۵: ترکیب هیات داوران دفاعیه نهائی از رساله دکتری مشابه ترکیب مندرج در ماده ۳۰ بوده و ترجیحا همان اشخاص خواهند بود. ضمنا تمام تبصره‌های ماده ۳۰ عینا لحاظ خواهد شد.

ماده ۳۶: مراحل لازم برای برگزاری جلسه دفاع به شرح زیر است:

الف) اعلام کتبی استاد یا استادان راهنما مبنی بر اتمام مراحل انجام رساله دکتری دانشجو

ب) تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مجری مبنی بر احراز شرایط دفاع از رساله طی صورت جلسه رسمی

ج) تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مبنی بر احراز شرایط دفاع از رساله

د) ارسال رساله، طرح پیشنهادی رساله مصوب و دستاوردهای رساله به ممتحنین عضو هیات داوران موضوع ماده ۳۰ طی نامه رسمی از طرف دانشکده مجری

ه) دریافت نظر کتبی تمام ممتحنین و اعلام قابل دفاع بودن رساله از سوی حداقل ۲ نفر از ممتحنین که یکی از آنها باید ممتحن خارج از دانشگاه باشد.

تبصره: جلسه دفاع از رساله با حضور سه نفر از اعضا هیات داوران و نماینده تحصیلات تکمیلی رسمیت می‌یابد و شرکت عموم دانشجویان در آن آزاد است.

ماده ۳۷: نمره رساله در میانگین کل دانشجو محاسبه نمی‌شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر است که به صورت میانگین نمرات استاد/اساتید راهنما و مشاور و ممتحنین رساله محاسبه می‌شود. در صورتی که رساله با راهنمایی دو استاد راهنما انجام شده باشد و یا رساله استاد مشاور داشته باشد، میانگین نمرات اساتید راهنما و مشاور به عنوان یک نمره در محاسبه نمره رساله در نظر گرفته خواهد شد:

۱-قبول با درجه عالی (۲۰-۱۹)، ۲-قبول با درجه خیلی خوب (۹۹-۱۸/۱۸)، ۳-قبول با درجه خوب (۹۹-۱۶/۱۷)، ۴-مردود (کمتر از ۱۶)

تبصره ۱: نتیجه ارزیابی جلسه دفاع از رساله دکتری در یک جلسه مشورتی بین اعضای هیات داوران بلافاصله بعد از جلسه دفاع تعیین و پس از قید در صورت جلسه، به اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه ایفاد می‌گردد. نمره نهایی رساله تعیین شده توسط هیات داوران در جلسه رسمی دفاعیه، غیر قابل تغییر می‌باشد. تعیین نمره در خارج جلسه رسمی هیات داوران و در تاریخ غیر از روز دفاع و یا بدون حضور نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه غیر قانونی بوده و باطل می‌باشد.

تبصره ۲: چنانچه ارزشیابی رساله مردود اعلام شود، با تایید هیئت داوران حداکثر یک نیمسال تحصیلی به دانشجو اجازه داده می‌شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیئت داوران، یک بار دیگر در جلسه دفاع شرکت و از رساله خود دفاع کند. در صورت عدم موفقیت دانشجو در دفاع از رساله بار دوم، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۳: دانشجو باید پس از انجام اصلاحات لازم رساله طبق نظر هیئت داوران و تایید آنها، نسخه صحافی شده رساله را به انضمام لوح فشرده حاوی فایل رساله به کتابخانه مرکزی تحویل داده و پس از ثبت فایل تمام متن رساله در سایت ایرانداک، تائیدیه آنرا از کتابخانه مرکزی دانشگاه دریافت نماید و حداکثر سه ماه پس از تاریخ دفاع، لوح

فشرده حاوی فایل رساله را به همراه فرم‌های تکمیل شده تسویه حساب به اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه تحویل دهد.

تبصره ۴: دانشجویی که در سنوات مجاز تحصیلی با موفقیت از رساله خود دفاع نکند، با رعایت ضوابط مربوط فقط گواهی گذراندن واحد های درسی را دریافت می‌کند.

ماده ۳۸: ملاک دانش آموختگی، گذراندن کلیه واحدهای دوره، داشتن میانگین کل حداقل ۱۶ و موفقیت در دفاع از رساله است.

تبصره: تاریخ دانش آموختگی، روز دفاع با کسب درجه قبولی از رساله است.

ماده ۳۹: چنانچه دانشجو در حین تحصیل و انجام پژوهش و تدوین رساله مرتکب تخلف علمی (جعل، تقلب، کپی- برداری و مانند اینها) شود و تخلف او از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه اثبات گردد با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور و متناسب میزان تخلف، تصمیم‌گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می‌شود.

تبصره: احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام تحصیلات از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه، با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور، تخلف مذکور بررسی و متناسب با میزان تخلف، تصمیم‌گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می‌شود.

فصل پنجم: مدت مجاز تحصیل، ضوابط تمدید سنوات، مرخصی

ماده ۴۰: مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری حداقل ۶ نیمسال تحصیلی و حداکثر ۸ نیمسال می‌باشد.

تبصره ۱: در صورتیکه دانشجو در مدت مقرر دانش آموخته نشود، در صورت دفاع به موقع طرح پیشنهادی رساله دکتری، ارائه گزارش پیشرفت تحصیلی مطلوب و دلایل مستند مورد تأیید استاد راهنما و دانشکده و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه و حضور مکفی دانشجو طی دوران تحصیل در دانشگاه، می‌تواند حداکثر تا دو نیمسال دیگر توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمدید گردد که در این صورت برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان، نیمسال اول به صورت رایگان و نیمسال دوم با اخذ شهریه ثابت مصوب هیئت امنای همان ورودی خواهد بود. مرجع تشخیص حضور کافی دانشجویان در دانشگاه، استاد راهنما و دانشکده مجری می‌باشد.

تبصره ۲: دانشجو ملزم است حداکثر تا پایان نیمسال هشتم از طرح پیشنهادی رساله خود دفاع نماید.

تبصره ۳: چنانچه دانشجو در مهلت حداکثر ۵ سال دانش آموخته نشود، در صورت ارائه گزارش پیشرفت تحصیلی، تأیید استاد راهنما و دانشکده و شورای تحصیلات تکمیلی به کمیسیون موارد خاص دانشگاه ارجاع داده می‌شود. در صورت موافقت کمیسیون موارد خاص با تمدید سنوات، از این دانشجویان طبق مصوبه هیات امنای دانشگاه، شهریه ثابت مصوب هیات امنای همان سال اخذ خواهد شد.

ماده ۴۱: مدت مجاز مرخصی‌های بدون احتساب سنوات که مطابق ضوابط دانشگاه قابل استفاده برای دانشجو می‌باشد به شرح زیر است:

- مرخصی زایمان با تایید پزشک معتمد دانشگاه، برای هر فرزند (مطابق قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوب مجلس شورای اسلامی)، یک نیمسال در طول بارداری و حداکثر ۴ نیمسال پس از زایمان برای مادران دانشجو دارای فرزند زیر دو سال
- مرخصی پزشکی با تایید پزشک معتمد دانشگاه، حداکثر دو نیمسال تحصیلی
- سایر مصادیق مرخصی تحصیلی (مانند ماموریت همسر یا والدین و ...) حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی.

تبصره ۱: بررسی مصادیق مرخصی تحصیلی، بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

تبصره ۲: تقاضای مرخصی تحصیلی برای نیمسال‌های دوم تا هشتم تحصیلی بایستی قبل از شروع نیمسال و مطابق تقویم آموزشی اعلام شده از سوی دانشگاه ارایه شود. تقاضاهای مرخصی تحصیلی بعد از شروع نیمسال‌های فوق‌الذکر قابل بررسی نخواهد بود.

ماده ۴۲: در موارد زیر دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود:

الف- میانگین کل واحدهای آموزشی دانشجو با رعایت تبصره ۱ و ۲ ماده ۱۵ کمتر از ۱۶ شود.

ب- آزمون جامع را با رعایت تبصره ۱ یا ۲ ماده ۲۴ با موفقیت نگذرانده باشد.

ج- رساله دانشجو با رعایت تبصره ۲ ماده ۳۷ مردود ارزیابی شود.

د- مدت مجاز تحصیل دانشجو با رعایت تبصره‌های ۱ تا ۳ ماده ۴۰ به پایان برسد.

تبصره: در صورت محروم شدن یا انصراف دانشجو از تحصیل، با رعایت ضوابط مربوط فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی صادر می‌شود.

فصل ششم: جدول زمان‌بندی اهم فعالیت‌های دانشجوی دکتری

ماده ۴۳: جدول زمان‌بندی اهم فعالیت‌های دانشجوی دوره دکتری و مراتب نظارتی دانشکده و اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه مستخرج از این شیوه‌نامه بشرح ذیل می‌باشد.

الف- زمان بندی، وظایف دانشجو و مراحل نظارت برای دانشجویان دوره دکتری شیوه آموزشی- پژوهشی		
نیمسال	وظایف دانشجو	مراتب کنترلی دانشکده و اداره تحصیلات تکمیلی
اول	۱- اخذ ۶-۱۰ واحد آموزشی ۲- پیشنهاد استاد راهنما و زمینه پژوهشی ۳- شرکت در سمینارها ۴- ارائه نمره زبان ۵- شرکت در کارگاه ایمنی ۶- شرکت در کارگاه منابع الکترونیکی	۱- تبیین شیوه‌نامه ۲- تعیین دروس دانشجو در هر نیمسال ۳- تصویب استاد راهنما و زمینه پژوهشی ۴- هدایت مراحل مختلف استقرار تمام وقت دانشجو در دانشگاه ۵- تعیین (تعداد و برنامه) سمینارهایی که دانشجو باید در آنها شرکت کامل داشته باشد.
دوم	۱- اخذ ۶-۱۰ واحد آموزشی ۲- تصویب نهائی استاد راهنما و زمینه پژوهشی در صورت تاخیر ۳- شرکت در سمینارها ۴- آماده‌سازی و ارائه پیشنهاد عنوان رساله	۱- گزارش زمینه پژوهشی مصوب دانشجو و اسامی استاد/استادان راهنمای دانشجو به اداره تحصیلات تکمیلی ۲- تعیین مواد درسی، ممتحنین و زمان آزمون جامع ۳- بررسی طرح پیشنهادی رساله و تعیین داوران جلسه دفاعیه
سوم	۱- آزمون جامع از دروس مصوب ۲- شرکت در سمینارها ۳- دفاع از طرح پیشنهادی رساله	۱- کنترل نمره زبان ۲- گزارش برنامه برگزاری آزمون جامع ۳- گزارش حضور دانشجو در سمینارهای مورد تأیید دانشکده ۴- گزارش برنامه برگزاری جلسه دفاعیه از طرح پیشنهادی رساله
چهارم	۱- آزمون جامع مجدد در صورت مردودی در بار اول ۲- دفاع از طرح پیشنهادی رساله در صورت عدم تصویب نهائی در نیمسال قبل ۳- شروع دوره پژوهشی، گزارش پیشرفت رساله در هر ۶ ماه ۴- شرکت در سمینارها	۱- گزارش برنامه و نتیجه برگزاری جلسه دفاع از طرح پیشنهادی رساله ۲- گزارش پیشرفت رساله و تصویب آن قبل از ثبت نام نیمسال بعد ۳- گزارش حضور دانشجو در سمینارهای مورد تأیید دانشکده
پنجم	۱- ادامه دوره پژوهشی ۲- گزارش پیشرفت رساله ۳- شرکت در سمینارها	۱- گزارش پیشرفت رساله و تصویب آن قبل از ثبت نام نیمسال بعد ۲- گزارش حضور دانشجو در سمینارهای مورد تأیید دانشکده
ششم	۱- ادامه دوره پژوهشی، تالیف مقالات علمی ۲- گزارش پیشرفت رساله ۳- شرکت در سمینارها	۱- گزارش پیشرفت رساله و تصویب آن قبل از ثبت نام نیمسال بعد ۲- گزارش حضور دانشجو در سمینارهای مورد تأیید دانشکده
هفتم	۱- ادامه دوره پژوهشی، تالیف مقالات علمی ۲- گزارش پیشرفت رساله	۱- گزارش پیشرفت رساله و تصویب آن قبل از ثبت نام نیمسال بعد

هشتم	۳- تالیف نسخه اولیه رساله ۴- شرکت در سمینارها دفاع از رساله در حضور هیات داوران پایان سنوات قانونی دانشجوی	۲- گزارش حضور دانشجو در سمینارهای مورد تأیید دانشکده ۱- تعیین داوران دفاع از رساله ۲- برگزاری جلسه مقدماتی و جلسه اصلی دفاع از رساله ۳- اعلام پایان سنوات قانونی دانشجو
ب- زمان بندی، وظایف دانشجو و مراحل نظارت برای دانشجویان دوره دکتری شیوه پژوهشی		
اول	وظایف دانشجو ۱- پیشنهاد استاد راهنما و زمینه پژوهشی همزمان با پذیرش ۲- اخذ ۳-۶ واحد آموزشی ۳- شرکت در سمینارها ۴- ارائه نمره زبان ۵- آماده‌سازی و ارائه طرح پیشنهادی رساله و دفاع از آن ۶- شروع دوره پژوهشی ۷- شرکت در کارگاه ایمنی ۸- شرکت در کارگاه منابع الکترونیکی	مراتب کنترلی دانشکده و اداره تحصیلات تکمیلی ۱- تبیین شیوه‌نامه ۲- تعیین دروس دانشجو در هر نیمسال ۳- تصویب استاد راهنما و زمینه پژوهشی و ارسال آن به اداره تحصیلات تکمیلی ۴- هدایت مراحل مختلف استقرار تمام وقت دانشجو در دانشگاه ۵- تعیین (تعداد و برنامه) سمینارهایی که دانشجو باید در آنها شرکت کامل داشته باشد. ۶- بررسی طرح پیشنهادی رساله و تعیین داوران جلسه دفاعیه ۷- گزارش برنامه برگزاری جلسه دفاعیه از طرح پیشنهادی رساله
دوم	۱- اخذ ۳-۶ واحد آموزشی در صورت عدم اخذ در نیمسال اول ۲- دفاع از طرح پیشنهادی رساله در صورت عدم تصویب نهایی در نیمسال قبل ۳- ادامه دوره پژوهشی ۴- شرکت در سمینارها ۵- گزارش پیشرفت رساله به کمیته راهبری	۱- کنترل نمره زبان ۲- گزارش برنامه و نتیجه برگزاری جلسه دفاع از طرح پیشنهادی رساله ۳- تعیین کمیته راهبری برای ارزیابی پیشرفت رساله ۴- ارزیابی پیشرفت رساله توسط کمیته راهبری ۵- گزارش پیشرفت رساله و تصویب آن قبل از ثبت نام نیمسال بعد
سوم	۱- ادامه دوره پژوهشی ۲- شرکت در سمینارها ۳- گزارش پیشرفت رساله	۱- گزارش حضور دانشجو در سمینارهای مورد تأیید دانشکده ۲- گزارش پیشرفت رساله و تصویب آن قبل از ثبت نام نیمسال بعد
چهارم	۱- ادامه دوره پژوهشی، تالیف مقالات علمی ۲- شرکت در سمینارها ۳- گزارش پیشرفت رساله به کمیته راهبری	۱- گزارش پیشرفت رساله و تصویب آن قبل از ثبت نام نیمسال بعد ۲- ارزیابی پیشرفت رساله توسط کمیته راهبری ۳- گزارش حضور دانشجو در سمینارهای مورد تأیید دانشکده
پنجم	۱- ادامه دوره پژوهشی، تالیف مقالات علمی ۲- شرکت در سمینارها ۳- گزارش پیشرفت رساله	۱- گزارش پیشرفت رساله و تصویب آن قبل از ثبت نام نیمسال بعد ۲- گزارش حضور دانشجو در سمینارهای مورد تأیید دانشکده
ششم	۱- ادامه دوره پژوهشی، تالیف مقالات علمی ۲- گزارش پیشرفت رساله به کمیته راهبری ۳- تالیف نسخه اولیه رساله	۱- گزارش پیشرفت رساله و تصویب آن قبل از ثبت نام نیمسال بعد ۲- گزارش حضور دانشجو در سمینارهای مورد تأیید دانشکده ۳- ارزیابی پیشرفت رساله توسط کمیته راهبری
هفتم	۱- ادامه دوره پژوهشی، تالیف مقالات علمی ۲- گزارش پیشرفت رساله ۳- تالیف نسخه نهایی رساله ۴- شرکت در سمینارها	۱- گزارش پیشرفت رساله و تصویب آن قبل از ثبت نام نیمسال بعد ۲- گزارش حضور دانشجو در سمینارهای مورد تأیید دانشکده ۳- کنترل آمادگی دانشجو برای دفاع از رساله دکتری
هشتم	دفاع از رساله در حضور هیات داوران پایان سنوات قانونی دانشجوی	۱- تعیین داوران دفاع از رساله ۲- برگزاری جلسه مقدماتی و جلسه اصلی دفاع از رساله

فصل هفتم: شرح ابلاغ و دوره اجرای شیوهنامه

ماده ۴۴: مسئولیت حسن اجرای این شیوهنامه و پاسخگویی قانونی به آن حسب مورد بر عهده معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه و ریاست دانشکده مجری، و نظارت بر اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده معاون آموزشی وزارت عتف یا دانشگاه می‌باشد.

تبصره ۱: در مواردی که در این شیوه نامه، دستورالعمل آن صریحا نیامده باشند ملاک آئین نامه‌های وزارت عتف و مصوبات شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه خواهد بود.

تبصره ۲: دانشجویان موظفند به تناوب از طریق مراجعه به سایت اینترنتی دانشگاه، تابلو اعلانات و دفاتر دانشکده‌ها به اطلاعیه‌ها و ضوابط جاری مقطع تحصیلی خود توجه نموده و نسبت به تطبیق روند تحصیلی خود با ضوابط جاری دانشگاه و وزارت اقدام نمایند. لازم به تاکید است که عدم اطلاع از مفاد شیوهنامه مانع اعمال مقررات نخواهد بود.

ماده ۴۵: این شیوهنامه در ۴۵ ماده در تاریخ ۱۴۰۲/۰۷/۲۴ در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تصویب و برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ و پس از آن لازم الاجرا می‌باشد و تمام آیین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های مغایر با آن لغو و بلااثر اعلام می‌شود. مفاد این شیوهنامه به ضرورت مقتضیات جدید و متناسب با تغییرات احتمالی در آیین‌نامه‌های وزارت متبوع می‌تواند هر دو سال یکبار توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مورد بازنگری قرار گیرد.

پیوست: تعاریف آیین‌نامه آموزشی مقطع دکتری تخصصی

۱. **وزارت:** منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۲. **شورای عالی برنامه ریزی آموزشی:** منظور شورای عالی برنامه ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۳. **دانشگاه:** منظور دانشگاه صنعتی سهند است.
۴. **آموزش رایگان:** منظور آموزش دانشجو در طول سنوات مجاز دوره تحصیلی، بدون پرداخت هزینه (در دانشگاه‌های استفاده کننده از بودجه عمومی دولت) است.
۵. **دانشجو:** فردی است که در یکی از دوره‌های آموزش عالی برابر ضوابط معین، پذیرفته شده، ثبت نام کرده و به تحصیل مشغول است.
۶. **دانش آموخته:** فردی است که یکی از رشته‌های دوره‌های تحصیلی مصوب را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوطه را دریافت کرده است.
۷. **حضور:** شیوه‌ای از پذیرش است که دانشجو به صورت تمام وقت در فعالیتهای تحصیلی دانشگاه شرکت می‌کند.
۸. **شهریه پرداز:** منظور آموزش دانشجو در یک دوره تحصیلی، به ازای پرداخت هزینه‌ها است.
۹. **نیمسال تحصیلی:** بازه زمانی تعیین شده که شامل ۱۶ هفته آموزش و ۲ هفته امتحانات پایانی است.
۱۰. **برنامه درسی:** مجموعه به هم پیوسته‌ای از دروس هر رشته تحصیلی با هدفی مشخص، مصوب مراجع قانونی است.
۱۱. **واحد درسی:** ارزش مقداری درسی است که ساعات هر واحد مطابق آیین نامه تدوین و بازنگری برنامه‌های درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی تعیین می‌شود و طبق برنامه درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی اجرا می‌شود.
۱۲. **رشته تحصیلی:** یک شعبه فرعی از شاخه‌های علمی که به لحاظ موضوع دارای قلمرو مشخص و متمایز از سایر

شاخه‌های علمی است و به احراز دانش تخصصی، مهارت یا کارآمدی معینی می‌انجامد.

۱۳. **گرایش تحصیلی:** به شعبه‌ای از یک رشته که ناظر بر وجه تخصصی آن باشد، اطلاق می‌شود. اختلاف درس‌ها در دو گرایش از یک رشته، نباید از ۷۰ درصد کل واحدهای رشته بیشتر باشد.

۱۴. **کارشناسی ارشد:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کارشناسی آغاز می‌شود و شامل ۲۸ تا ۳۲ واحد درسی است.

۱۵. **دکتری تخصصی:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کارشناسی ارشد آغاز می‌شود و شامل ۳۶ واحد درسی است.

۱۶. **گروه آموزشی:** بنیادی‌ترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیات علمی با تخصص مشترک، در یک رشته علمی خاص یا چند رشته متجانس که به منظور ایجاد و اجرای آن رشته تحصیلی در دانشگاه تشکیل می‌شود.

۱۷. **شورای تحصیلات تکمیلی:** یکی از شوراهای تخصصی در نخستین سطح سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی راهبردی در امور تحصیلات تکمیلی دانشگاه است که به منظور ایجاد هماهنگی و تسهیل در امور اجرایی مرتبط با تحصیل دانشجو در حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی تشکیل می‌شود.

۱۸. **شیوه آموزشی - پژوهشی:** شیوه‌ای تحصیلی در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی که برنامه درسی مربوط به آن، علاوه بر واحدهای درسی، مشتمل بر اجرای یک پروژه تحقیقاتی است که منجر به پایان‌نامه و یا رساله می‌شود.

۱۹. **ارزیابی جامع:** بررسی همه جانبه از توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجوی دکتری تخصصی است که پس از گذراندن واحدهای دوره برگزار می‌شود.

۲۰. **رساله:** مستند علمی است که در فرایند تحصیل دانشجوی دوره دکتری تخصصی و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی، با راهنمایی استاد/استادان راهنما و بر اساس استانداردهای پژوهشی با هدف توسعه مرزهای دانش تدوین می‌شود.

۲۱. **استاد راهنما:** یکی از اعضای هیات علمی دارای مدرک دکتری تخصصی است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام پایان‌نامه یا رساله بر عهده دارد.

۲۲. **استاد مشاور:** یکی از اعضای هیات علمی و یا فرد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام پروژه، پایان‌نامه و یا رساله بر عهده دارد.

۲۳. **هیات داوران:** اعضای هیات علمی یا افراد متخصص دارای صلاحیت دانشگاهی هستند که برای ارزیابی کمی و کیفی پایان‌نامه و یا رساله دانشجو در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی مطابق دستورالعمل اجرایی مصوب دانشگاه انتخاب می‌شوند.

۲۴. **مرخصی تحصیلی:** مدت زمان مشخصی که دانشجو برابر ضوابط معین به طور موقت به تحصیل اشتغال ندارد.

۲۵. **انصراف:** فرایندی که در آن دانشجو به طور خود خواسته از ادامه تحصیل خودداری کند.